

גם בארזי החינוך נפלה שלהבת השחיתות: עם תחילת הלימודים הודעו התלמידים

שר החינוך דיבר השבוע על תחילת שנת הלימודים החדשה ועל בעיותיה. הוא ציטט מספר התלמידים והכיתות, תיארו את תוכניות משרדו.

אולם זמן רב לפני שהתלמיד הראשון פתח את מחברת השנה החדשה, היו בתי הספר במרכז החדשות. ליתר דיוק: עמדו במרכז ההתעניינות הציבורית מנהלים של בתי-ספר.

לא היתה זו התעניינות לטובה. כי ה"שלושה" — מנהל בית-הספר בנהריה, מנהל בית-הספר בכפר ויתקין ומנהל בית-הספר בקריית מלאכי — זכו לפירסום בגלל מעשים שגררו חקירות משרתיות. שלושה תם אף נעצרו והובלו לבית-הכלא.

קל לתאר את ההשפעה של מעצר המנהלים על חקירתם על תלמידיהם. בית-הספר, בו חייב לקבל אורח המחר את היסוד לאור רחות טובה, שקע בבונץ השחיתות. האמון בשלימותו של המנהל, בדמותו כדוגמה

התמוטטותו של מנהל אחד דובקת במנהל שני, שלישי ורביעי?

על כן, כדאי לבחון מקרוב יותר את סיפורם של שלושת המנהלים.

***

הוא או היא?

אשה אחת, קטנה, נמוכה ורחבה, צמחה במשך פחות מחודש ימים למי מדים דימויניים של מפלצת אגדתית. אשתו הצנועה של מנהל בית-הספר העממי על שם רמז בנהריה הפכה בשוב הקייט ה"צפוני במשך אותו חודש ימים לערפד סוחט כספים, שספק אם נודע כמותו בישראל. רבבות תושבי נהריה כמעט שלא דיברו בשום דבר אחר אלא ב"אשת המג"ה. העתונים כתבו על "הווג מנהריה", סיפרו כמעט רק על האשה ונקיטה הכס"פיים. האיש שדאג כל הזמן לפנח ולהגידיל את ממדי אשמתה של האשה מנהריה

בתיקי המשטרה. אך מהי בכל זאת התשורה?

***

רשת רוויצקי התפוצצה בגלל מאה וחמישים לירות בלבד. בהתאם לנוהג מקובל בבית-ספר רמז, היה ועד ההורים מאשר לעתים הלאות למורים נזקקים, מן תוך קופת בית-הספר. לפי התלונה שהוגשה במשטרה, להם מנהל בית-הספר בשכונת נת עמידר מאה וחמישים לירות מהקופה ולא החזירם. האמנם הגישו הורי תלמידי בית-הספר תלונה למשטרה נגד מחנך ילדיהם בשל סכום כה פועז?

מאחורי סכום זה הסתתר למעשה אחד מנושעי הגדולים ביותר של משפחת רוויצקי. יוסף גנץ, בעל בית-הקפה במרכז נהריה, חבר ועד ההורים שגרם לפיצוץ ה"פרשה, הוא שדחף את העניין לפיצוץ ה"סופי. גנץ עצמו נקלע לפרשה לגמרי במיקרה. במסגרת תפקידו כחוד ההורים של בית-הספר, ישב גנץ יום אחד במסיבה, לפני למעלה משנה, ליד רבקה רוויצקי ושאל אותה, מתוך נימוס טבעי: "מה שלומך?"

אשתו של מוכר הירקות, השבוע. רוויצקי הפך לאיש מוכר ומכובד. הוא התבסס כהלכה במפא"י שלא היססה לצל אותו קמעה במערכת הבחירות, אלה ברבד עם העליה בסולם החברתי, גם ברמת החיים הפרטית שלו.

אם דמותו של המנהל ברורה, הרי ש"דמותה של אשת המנהל, שהיתה לפי סיפורי אליעזר רוויצקי עצמו המנהלת ה"ראשית של עסקי הכספים במשפחה, מטושי טשת לגמרי. רבקה רוויצקי מייטה להצטלם, היא נמנעה מכך בגלל מראה החיצוני, שאינו מושך במיוחד.

בדבר אחד אין ספק: רבקה רוויצקי העבירה תחת ידה עסקים בסכומים ענקיים, שגבלו במאות אלפי לירות. הסכום, הנע ללא ספק בחלקו על כפי הדמיון, מסתובב בין רבע לחצי מיליון לירות ורבה ליותר. את כל הכספים האלה הוציאה רבקה מאורחי נהריה השונים. מה היתה דרך עבודתה?

בשטח זה לא היתה האשה האפורה לכ"אורה, מוגבלת כלל וכלל. היא היתה ניגשת לאנשים שבעיניהם נאיתה מהימנה ומספרת להם על קשיי השיכון הפרטיים שלה. רוב האנשים היו מתפתים להפצרות, מל"

המנהל

חיים לה לפנות חלק מהסכום המבוקש. השלב הבא היה בקשת הלאה לצורך רוחיים. כאן הופעל הדמיון בכל עוצמתו. החל מעסקי מסחר וקצבות וכלה בבתי חרושת למכניקה עדינה, עסקי יבוא ויצוא של זהב ויהלומים. אחד התושבים ידע אף לספר, ללא כל יסוד נראה לעין, שהיה אף מדובר בעסקי הברחת סמים משכרים. אפשרות זו דמונית מדי מכדי שתתקבל על הדעת.

למרות הדמיון הרב המושקע, כביכול, בכל הצעה והצעה, לא היססו מרבית ה"מתבקשים מלאת לרובה את הכסף. בהודמנות אחת, למשל, פנתה לאחד מתושבי המקום, הודיעה לו שהיא מקימה מפעל למוצרי נגינה למיניו. המכונות כבר נמצאות במחסן הערובה וכדי להוציא אותן צריך רק להראות לפקיד המכס בחיפה, שהכסף הנחוי לכיסוי ערבות יתשלם המכס על המכונות ישנו. היא ביקשה מאור תו תושב ציף בעל כסיו על סכום של 30 אלף לירות לעשרים וארבע שעות. ה"תושב נתן את הכסף ולא ראה אותו יותר. על רוב המלחים חלה התעלומה הרובצת על כל העניין המיסתורי: מדוע לא הגיש איש תלונה למשטרה נגד רוויצקי, אפילו שלושה שבועות לאחר שכל הארץ דיברה בפרשה? מדוע היתה התלונה ה"יחודה שהוגשה תלונה אנונימית, בשם ועד הורי בית-הספר רמז? מי האיש המסתורי ששילם את 150 הלירות לקופת בית-הספר, במטרה לבטל את התלונה במשטרה?

***

מטמון בבנק שווייצרי?

מה שברור בינתיים הוא, שהיו למשפחת רוויצקי עוד שותפים בתוך נהריה. בימים הראשונים לאחר פיצוץ העניין, ניסה רוויצקי להפיץ בנהריה את השמועה, שאלו הוא לא ידע כלל על עסקי אשתו. הוא היה אפילו מוכן לתת לנושעים הגדולים שלו את הדירה אותה קנה ואת כל הרישיון, הנושים ניצלו זאת ללא בושה. על דלת דירת רוויצקי, בה גרו חודש אחד בלבד, כבר תלוי שם משפחה חדש. מביתם הוצאו כל הרהיטים, הפריגיידר וכל חפצי הערך.

רק לאחר מעצרו השבועי, עברה המשטרה בכל המקומות ואספה את הרכוש הנמסר של בני הזוג. השרידים היחידים שנותרו בינתיים מבית רוויצקי המהודר היו מספר סירי בישול תחת הארון בבית אמה של רבקה, כוננית ספרים עלובה ובה מספר ספרי לימוד של ילדיהם, ש אחד מהם תלמיד בבית-ספר תיכון והשני למד בבית-הספר העממי אותו ניהל אביו. כל אותו זמן הסתתרה רבקה רוויצקי בתל-אביב ובבתים. משטרנו גיטיה להמי שין ולהחזיקה אצלם, עברה היא לחיפה

לגמרי שלא לפי גיונוי הטקס המקובלים, נאנחה רבקה רוויצקי אנהה כבודה והפטירה: "רע, רע מאד". "מה כל כך רע?" התעניין גנץ לדעת ב"סקרנות טבעית של בני מינו. רבקה רוויצקי לא התכחזה להסתיר מפ"ניו. הסתבר שלמשפחת רוויצקי הודמנות מצויינת לעבור מדירתה המיושנת לדירה חדשה ומרחחת בשיכון עמידר. הבעייה היחידה היתה: מחסור בכספים.

עד כאן הפרשה ברורה לחלוטין. מכאן מתחילים העניינים להיות סתומים במקצת. לפי סיפורו של גנץ, הוא מיהר למחרת לחיפה למכרים, לוח מהם סכום כסף עגול למדי עבור הווג רוויצקי. לפי אותו סיפור אף המליץ גנץ בפני אולם מכרים שאם יבוא אליהם רוויצקי לבקש הלוואה, הם יכולים לתת לו אותה בלב שקט, והוא אחראי.

טוב לבו חסר התקדים של גנץ אף הרחיק לכת. הוא נתן לרבקה רוויצקי ב"אחת ההזדמנויות פנקס צ'קים ריק, שהמיי לוי היחודי בו היתה חתימתו שלו בתחתית כל צ'ק. רבקה רוויצקי יכלה למלא כל צ'ק בכל סכום שרצתה, מבלי לקבל לכך את אישורו של גנץ.

מה היו הסיבות לטוב לבו הבלתי מובן של האיש, שהוא בדרך כלל סוחר די ממולה, רכש כשותף לפני חודשים אחדים בית-הקפה מרכזי בנהריה? מדוע נתן אמון כה רב במנהל ובאשתו? האמנם לא היתה לו שום טובת הנאה, שאינו הפץ לדבר עליה?

גנץ טוען שלא היתה לו טובת הנאה. בעיניו היה הווג רוויצקי זוג ישר והגון ולא ראה סיבה מדוע לא יתן להם מכס"פוי.

לעשרות רבות של תושבי נהריה אחרים יש הסבר דומה. איך הצטיירה בעיניהם ה"משפחה ההגונה עוד לפני חודש?

***

לא אהבה להצטלם

אליעזר רוויצקי היה תמיד מקור גאחה בנהריה. העיר המתגאה בכך ש"קצב גידולה הוא הגדול ביותר בארץ, התפארה ברוויצקי בן ה-42, שהגיע למקום עם אשתו ב-1950, הפך תוך פחות מ"שנתיים לאחד ממנהלי בתי-הספר המוכשרים והאהודים ביותר במקום. רוויצקי היה לא רק אהוד על שכניו ומכרייו. כל תלמידי העריצוהו ובעקבו"תיהם הלכו כל הוריהם. ולכן אין פלא, שכאשר פנתה רבקה רוויצקי אל הירקן שדוכנו היה מול ביתה וביקשה ממנו הלוואה, "לשבוע שבועיים", לא היסס ה"ר"קן להוציא את כל חמש מאות הלירות שהיו בכיסו ולתת לרבקה. "מזל שלא היה לו יותר כסף בכיסו", חייכה בעצב

המחנך וחניכיו

בראש תמונת המחזור המסיים של השנה שעברה בבית הספר רמז בנהריה (למעלה מימין) נראית תמונתו של ה"מנהל המועל. הבניין שבתמונה הוא בניין בית-הספר, רוויצקי.

היה דחקא בעלה, מנהל בית-הספר רמז, אליעזר רוויצקי.

לא זמן רב הצליח רוויצקי להסתיר את חלקו שלו בניפות מעשי אשתו. הבלון העצום, שנפח בהבל-פיהם של כל תושבי נהריה, התפוצץ על ראשו של מנהל בית-הספר הודר ההליכות וגל הרוח האדיר שנפלט ממנו, סחף גם את הבעל-המנהל עם אשתו אל תוך כותלי בית-הסוחר. מה היה פרצופם האמיתי של בני הזוג רוויצקי? האמנם הצליחו לאסוף סכומים כה רבים? מה היה חלקו של המחנך ה"מצטיין בפרשת התרמית, מהגדולות בתול"רות המדינה? לאן נעלמו כל הכספים ה"רבים אותם לקחו, אם לקחו, בני הזוג?

לכל אחת מהשאלות האלה יש תשובה מתאימה בפי תושבי נהריה. הצרה היחידה היא, שלכל תושב במקום יש גירסה אחת. הגירסה האמיתית ספק אף אם היא נמצאת

ומופת, עורער. אחרי שנגע השחיתות פשה באברים חשובים של הגוף הלאומי, כמו הפקידים, עורכי-הדין, הסוחרים והעסקנים הפוליטיים, פגע עתה גם בבתי-הספר. מי כאן ועד ללב הגוף הלאומי — המרחק קצר ביותר.

לכאורה, אפשר לטעון כי אין כל קשר בין שלושת המקרים. שהרי בשלוש פינות שונות של הארץ הסתכנו עם החוק ש"ר שה אורחים שונים, ורק במיקרה היה כל אחד מהם מנהל בית-ספר.

אילו מדובר היה במנהל אחד שהסתבך עם החוק, אפשר היה לראות בכך טראגדיה אישית, או טיפשות של אדם בודד. אולם כאשר שני מנהלים נעצרים על-ידי המש"טרה תוך שבוע ימים, אי-אפשר להתעלם מכך. כאשר מגיע המספר לשלושה ויותר — חייב כל אורח לשאול את עצמו אם אין זה סימן ראשון, כי גם בארזי החינוך נפלה שלהבת השחיתות — ואם אין